

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การสำรวจตัวมุลสัตว์ในพื้นที่ปกปักอนุรักษ์พันธุ์กรรมเขื่อนห้วยกุ่ม ทั้ง 4 แปลง ทั้งสองช่วงเวลา และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีความหลากหลายโดยใช้ *Shannon diversity index* (H') ความสม่ำเสมอ (*Evenness*; J') พบว่าในแปลงที่ 1 มีปริมาณตัวมุลสัตว์มากที่สุด แต่มีจำนวนชนิดค่าดัชนีความหลากหลาย (H') และความสม่ำเสมอชนิด (J') น้อยที่สุด เพียง 31 ชนิด ค่า H' เท่ากับ 2.8164 และ J' เท่ากับ 0.8202 เพราะแปลงที่ 1 ลักษณะพืชที่พบส่วนใหญ่เป็นป่าไผ่ ผสมไม้ยืนต้นบ้างเล็กน้อย และมีกิจกรรมของมนุษย์เข้าไปรบกวน เช่น การเกษตรกรรม ต่างจากแปลงที่ 4 ซึ่งมีจำนวนตัวมุลสัตว์เพียง 508 ตัว แต่มีจำนวนชนิดและค่าความหลากหลาย (H') มากที่สุด คือ 36 ชนิด และค่า H' เท่ากับ 3.2593 เพราะสภาพป่าเป็นป่าผลัดใบมีต้นไม้ขนาดเล็กขึ้นทั่วพื้นที่ และไม่ถูกมนุษย์รบกวนมาก จึงมีสัตว์ป่ามาหากินมากกว่าแปลงอื่นๆ

เมื่อนำมาวิเคราะห์ชนิด พบว่า สกุล *Onthophagus* ถึง 25 ชนิด เช่นเดียวกับ นพชนม์ (2551) ที่ทำการสำรวจตัวมุลสัตว์ในพื้นที่กลุ่มป่าภูเขียว-น้ำหนาว พบสกุล *Onthophagus* มากที่สุด 103 ชนิด เนื่องจากสกุลนี้เป็นสกุลเด่นของกลุ่มป่าภูเขียว-น้ำหนาว และเมื่อพิจารณาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลกับตัวมุลสัตว์ พบว่า ปริมาณของตัวมุลสัตว์ขึ้นอยู่กับชนิดและปริมาณของสัตว์ป่า พืชอาหาร สภาพป่า นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม อุณหภูมิ ฤดูกาล เพราะตัวมุลสัตว์จำเป็นต้องใช้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อเข้าสู่ระยะตัวเต็มวัย โดยสิงโต (2545) มีการรายงาน่า ฤดูกาลมีอิทธิพลต่อปริมาณของตัวมุลสัตว์ คือในฤดูฝนเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวเต็มวัยมากที่สุด ซึ่งการสำรวจก็พบว่าในต้นฤดูฝน (พฤษภาคม) มีปริมาณของตัวมุลสัตว์มากกว่าฤดูแล้งเช่นเดียวกัน เพราะว่าในช่วงฤดูฝน สภาพป่ามีการฟื้นฟูขึ้นมาจากฤดูแล้ง หรือป่าในช่วงฤดูฝนมีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าฤดูแล้ง (มกราคมและ มีนาคม) ทำให้สัตว์ป่ามีปริมาณอาหารเพิ่มขึ้น จำนวนตัวมุลสัตว์จึงเพิ่มมากขึ้น แต่ในเดือนกันยายนมีฝนตกชุกมาก ทำให้ในบางพื้นที่มีน้ำขัง จำนวนตัวมุลสัตว์จึงลดลง

การศึกษาความหลากหลายของตัวมุลสัตว์ สามารถนำมาใช้เป็นดัชนีชี้วัดความสมบูรณ์ของสภาพป่าไม้ ข้อมูลในการปรับปรุงฟื้นฟูป่าไม้ และระบบนิเวศของป่าไม้ได้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพจำเป็นต้องมีการศึกษาเร่งด่วน เนื่องจากใช้เป็นข้อมูลเพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และการบุกรุกพื้นที่ป่าที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ ควรสำรวจทุก 5-10 ปี จึงควรได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลตัวมุลสัตว์ที่พบในประเทศไทยและใช้การประเมินสภาพพื้นที่ป่าในแต่ละพื้นที่ที่อาจถูกรบกวนจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การท่องเที่ยว